

~~17-59~~ EX BIBLIOTH.
NATIONIS HUNGAR.
VITEBERG.

17-59.

SIGNAT. 1616CCXIII

Q. B. V.
EX
HISTORIA NATURALI
DE
VEGETABILIBVS
MAGICIS

generatim different
M. JO. HENR. HEVCHERVS,

VINDOBONENSIS

&

JOANNES FABRICIVS,

Rosnavia Hungarus.

S. S. Theol. & Phil, Cult.

WITTEBERGÆ,
Typis JOHANNIS HAKIL, M DCC.

89

h. III. 4214

RESPONDENS

I. N. J.

GENEROSIS, NOBILISSIMIS,

&

Maxime Strenuis,

VIRIS

DN. PAULO LANI,

DN. GEORGIO VARANYAJI,

DN. SZABADOS *Thot* MARTINO,

Illi, quidem Inclyti Comitatus Gömeriensis DN. PROTO-
NOTARIO, de salute Patriae immensum merito.

Isti vero iidem ejusdem comitatus inclyti
Dn. Judici Nobilium aeternum dignissimo.
Huic, autem Dno. plurimarum rerum usui,
& apud exteros celebratissimo.

*Patronis, et Satoribus literarum; imprimis
vero studiorum meorum propagatoribus munificentissimis, Dominis
meis studio totius pietatis ad cineres usq. sepulchrales
devenerandis.*

Hanc tenelli ingenii exercitationem litat.

RESPONDENS!

SAepe multumque mirari subit, qui fuerit factum, quod ple-
riusque fere tam famae celebritate, quam illustrium facto-
rum magnitudine Clarissimi Viri, in malarum illicitarumque;
artium, imo ipsam occulti alicuius cum daemone initi pacti
suspicionem venerint. Nam ut nunc dimittam horrendas Ebraeae
gentis in *SERVATOREM* blasphemias, & Hieroclis, eundem cum
sanctissimis discipulis suis, *PETRO* inprimis & *PAULO* Magiae in-
simulantis proterviam, nec non impia Plinii & Apuleii in *MOSEN*
convitia, falsasque Theophili Alexandrini Eustachiique; Antiocheni
de *ORIGENE*, Arianorum de *ATHANASIO* suspiciones: ma-
gna solum *PYTHAGORAE*, *PLOTINI*, *IAMBlicHI*, *POR-
PHYRII*, *CHICI AESCVLANI*, *ANSELMI PARMENSIS*,
PETRI DE APONO, *ALBERTI M. TRITHEMII*, *HENR.
CORN. AGRIPPAE*, *MICH. SCOTI*, *ROGERII BACO-
NIS*, ipsorum denique *STLVESTRIS*, & *GREGORII VII.* Pontifi-
cum Maximorum nomina obversantur animo, quæ in famoso-
rum catalogos Magorum relata reperiuntur. De quibus tamen o-
mnibus haud obscure constat, illustres & maximi nominis exti-
tisse viros, quos & excelsa animi ingeniique indoles à vulgo lite-
ratorum distinxit, & civilis prudentia, Matheosque ac naturae
exquisita cognitio ita instruxit, ut horum ope abstrusissi-
marum quarumcunque rerum scientiam adepti sint, & doctrinae
suae splendorem ad posteritatem etiam transmiserint, adeo, ut
supervacuum fere videatur esse, si quis eos, scripta ad imitationem
GABRIELIS NAUDAEI Apologia, defendere velit, quicquid
etiam ad augendam eorundem ignominiam ac suspicionem
VOETIUS cum aliis nonnullis moliat. Ast desit tum ma-
gnopere mirari, cum assiduam virtutis comitem invidiam ob o-
culos mihi ponerem, & quantum haec valeat penitus expende-
rem, quin & subductis probe rationibus colligerem, haud leve
forsan ad captandam tanti criminis culpam momentum conferre
potuisse, pessima & nullo non saeculo obvia nefariorum praesti-
giato-

giatorum exempla, qvalia, ne in veterem sacram pariter atqve profanam historiam excurram, recentiores *FAVSTI DOCTORIS, ZEDECHIAE IVDÆI, SCOTI PARVI, CHRISTOPH. WAGENERS, TROIS ESCELLES, MERLINI & MAUGIS* relationes, aut si cum Naudæo mavis Romani Magiques suppeditare possunt. Quorum præstigiæ & multiplices fallaciæ, etsi cum admirandis illis, quæ artis doctrinæque subsidio præstiterunt operibus, conferendæ neutiquam sint, nihilo tamen minus gloriæ eorundem, in spissa præsertim seculorū quibus vixere ignorantia ita offecerunt, ut indelebilem infamiae notam eis inusserint. Ea enim ævi istius erat ruditas & imperitia, ut eminentiorem quemvis doctrinæ gradum, communem sortem supergressum, in vitium traherent, & depravatis abrepti affectibus, ex foedissimo inferorum lacu haustum præpostere iudicarent.

§. II. Et sane æquius aut accuratius iudicium ab istis hominibus vix ac ne vix quidem expectari potuit, si quidem præter pudendam in literis ruditatē, omnino etiam veræ Magiæ ignari fuerint, quæ ambitu suo summum omnium scientiarū apicem absolutissimamque perfectionem, cuius opere rari, arcani, insoliti que effectus producuntur, complectitur. Absit enim ut eorum opinioni accedam, qui omnem Magiam cum *THOMASERASTO*, & qui hunc defendit, *GEORGIO HORNIO* rejiciunt, & velut illicitam ac infamem condemnant, quando quidem omnes illæ quæ hactenus in medium attulerunt rationes, haud uno defectu laborent, & si quid probent, nil tamen aliud evincant, quam legitimum rei usum, quod sæpissime fieri assolet, abusu corruptum depravatumque fuisse. Quod qui non advertunt discrimen, vix caute satis progrediuntur, & in legitima Magiæ dignitatem iniuriæ ac iniqviore paulo sunt, sicut ex adverso isti plus iusto liberaliores putandi, qui illicitam Magiam, quam & prohibitam, diabolicam, præstigiatariam, transnaturalem, *Woarchadumiam, veneficam, nigram, foedam, sordidam, fraudulentissimam artium,*

um, infamem, *κακός* &c. alias vocare solent, pleno ore inficiantur. Hi quippe vel nullos esse credunt Daemones, ut *DEMOCRITVS*, *AVERRHOES*, *SIMPLICIVS*; vel omnes effectus bonis adscribunt angelis, quos per excellentiam spiritus appellant, iisque aerem nostrum plenum esse contendunt, ex quorum ordine sunt *PLATONICI*, *IAMBlichVS*, *PORPHYRIVS*, *PROCLVS* & *IULIANVS IMP.* vel ex occultis & magneticis qualitatibus, peculiarique temperamento cum *AVICENNA* & qui hunc sequitur *PETRO POMPONATIO* omnia oriri putant; vel ad delirium, melancholiam, aliosve naturales morbos cum *REGINALDO SCOT* plurima referunt: vel denique ex sensu rerum universali cum *THOMA CAMPANELLA*, aut Ideis operatricibus cum *MARCO MARCI* potiora capita deducunt. In quem censum etiam *CORN. LOOSEVM*, *GALLIDIUM GOVDANVM*, *ROBERTVM FLVDD* a *FLVCTIBVS*, *IOANN. WIERYM*, *BODINVM* & alios plures facile retulerim, cum hos beneficiis non obscure fuisse, ex scriptis eorum videre liceat.

§. III. Librato itaque utriusque sententiae pondere, veritati quam maxime consentaneum erit, imo tutissimum statuere, non omnem omnino negari ac destrui posse Magiam, cum sine dubio talis reperitur, quae & vitio careat, & eximiam quoque laudem mereatur. Quamvis lubens meritoque concesserim, fieri utique posse, ut innoxiae illi haud raro infame quid ac diabolicum admisceatur, perinde atque impura illa sub licitae schemate non raro incedit, variaque ab ipsa saepe natura petita desumit, quibus non ut signis sed ipsissimis effectuum suorum causis utitur, quod antiquissimos Magorum jam tunc fecisse *LVCANVS*, *STATIVS*, *SENECA TRAGOEDVS* & alii testatum reliquerunt. Isti enim per naturae vim omnia praestitisse videri volebant. Unde multoties eos Hecaten invocasse legas, utpote per quam ipsam naturam aut naturae imperatricem denotabant, quod locus apud *EVSEBIVM* in Praepar. *Evang.* satis superque evincit, in quo Hecate de se,

Τριπόλις Φύσεως συνδηματα τριπλά. Φέρουσα.

A 3

Quia

Quin imo quid impedit, quo minus cum *VOSSIO* de *Orig. & Progr. Idol.* malos spiritus supra naturae vires nihil praestare, nihil efficere posse nisi ex viribus naturae, quis affirmet. Quid enim quaeso aliud est, quam naturalis quaedam facultas, quod potentiam movendi se & alia a se distincta obtineant, elementa norint impellere & repellere, corpora grandia velut ex Machina adducere & reducere, dispersa colligere & collecta dispergere, visibilia occultare, objecta varie disponere, corpora assumere, activa passivis applicare, organum ipsum alterare, sensus pervertere, & innumera alia efficere, quae scopo inserviunt suo, quo homines fallere contendunt.

§. IV. Quae omnia ac singula ut ad argumentum nostrum non parum faciunt, ita digna omnino sunt in quae rite inquiratur. Plures videlicet ordines sunt illorum quos produci cernimus effectuum, admirandorum imprimis atque inusitatorum, quorum alii solo supremo Numini adscribendi sunt, quos ob id supra naturales haud incongrue dixeris, cum vires naturae consuetas longo post se intervallo relinquant. Alii ab eodem quidem proficiuntur Autore, omnem tamen suam originem, motui a DEO Machinae huic in prima creatione impresso legibusque certis definito debent, ideoque pure naturales appellantur. Alii vero ab his in tantum differunt, in quantum ab imaginatione, impressione ac persuasione nostra plurimum dependent, quarum stupendam vim ne prolixius pertractemus, instituti nostri ratio non concedit. Atque huiusmodi affines admodum illos esse credimus, qui à superstitione profluunt, quam optime *THEOPHRASTUS* in *Characteribus* & exemplis illustrat, & in *δειλία πρὸς τὰ δαιμόνια* positam esse vult, per *δειλία* alium longe quam qui pius decet metum intelligens, quod testimoniis ex *Maximo Tyrio* & *Augustino* adductis doctissimus ejus commentator *CASAVBONVS* confirmat. Nonnulli denique effectus, quos nulli recensitarum hactenus causarum tribuere possumus, Daemones adscribuntur, ac ideo praeternaturalium, imo, quo a Divinis tanto magis removeantur, diabolicorum nomine insigniuntur.

gniri consueverunt. Quibus & illos annumeraverim omnes; qui, etsi a causa quadam naturali evidente dependant iuncte & proficiantur, quod tamen diabolus is se immisceat suamque operam praetendat, & Autorem mentiatur, diabolici aequae ac Magici dicendi sunt.

§. V. Enim vero quam frigide quamque confuse & minus accurate, si specialiora requiras, haec apud plerosque pertractentur, quis recto iudicio pollens perspicere non potest? Quamvis enim dives admodum auctorum de hoc argumento habeatur copia, ut si numerum eorum, qui de Magia commentati sunt inire velis, vix charta caperet, haud tamen ullum nominare licebit, qui omnia, prout par erat, evolverit ac deinde declararit sigillatim. Non jam excurram in omnem Materiae Magicae apparatus, quippe quem haec pagellae non caperent, sed unum saltem Vegetabile Regnum in praesens mihi propono, in quo si non omnium, plerorumque tamen industria defecit, quandoquidem parum, quantum quidem sciam, de Plantis Magicis literis consignerint, licet earum valde fertilis seges proflet. Namque lactere istos non poterat quam frequens apud bonos Autores, Poetas imprimis, rei huius fiat mentio, ut vel exinde utilitas eius satis aestimari potuisset. Quem enim fugiunt pollentes & malae Medae herbae Tibulli, magicae Lucani, funestae Claudiani, Prometheae Propertii, pubentes Virgilio, Venenatae denique, quarum proventus in Colchide & Theffalia? Cui non dictum Moly ac Nepenthe Homericum, Hesiodi Polion, stagna & aquas siccans ac clausa omnia aperiens Aethiopsis herba, Deos provocans Aglaophotis & Carduus, Asphodelus dulcis manium esca, Iubae herba & Bali mortuos resuscitans, Theangelis divinarix, Iuniperus atque Hypericum daemones fugans, Alyssus, Baccharis, Adianthus, Satyrion, Syderitis fascini amulera? Nec tamen videre ullum haecenus contigit, qui haec ita explicaverit, ut curiosus lector in iis acquiescere possit. Quod eo magis me impulit, ut
capta

cāpta inde occasione hoc argumentum repeterem altius, consultisqve ipsis fontibus, totum negotium plenius pertractarem.

§. VI. Fateor me initio haut levi perfusum fuisse gaudio, cum pasim apud autores non sine encomio citatos legerem, HERMETEM, ORPHEVM, MVSÆVM, ONOMACRITVM, PITHAGORAM, DEMOCRITVM, CLEEMPORVM, EMPEDOCLEM, KIRANVM aliosqve, qui omnes Magicas celebraffe herbas dicuntur, magnum exiade labori pollicitus solamen. At enim verospes omnis statim decollabat, cum viderem, plurimos horum temporum iniuria intercidisse, aut si quae fragmenta supersunt, dubiae atqve sublestaē esse fidei, cum de genuinis eorundem autoribus plurimum adhuc disceptetur. Nec multo magis expectationi satisfecerunt, qui superstites adhuc sunt plantarum scriptores THEOPHRASTVS ERESVS, PLINIUS, APVLEIVS & qui ex his fontibus rivulos suos duxerunt THEOPHRASTVS PARACELSVS, TH. CANTIPRATANVS Alberti M. Nomen mentitus, BERNH. G. PENOTVS, ALEX. SVCHTENIVS, LEONH. TVRNHEVSEVS, CARRICHTERVS, MICH. SENDIVOGIVS, IO. ERN. BYRGGRAVIUS, WECKERVS, PORTA, LEMNIUS & non pauci alii Herbarum, Mirabilium naturae, ac Secretorum scriptores, qui utut argumentum quod tractant, in naturalibus & medicis herbarum viribus atq; effectib9 posuisse videri velint, quaedam tamē scriptis suis vel inscii, vel superstitionis labe haud leviter infecti inferuerunt, quae Magici quid sapiunt & praeternaturalis.

§. VII. Ast quis non videt, difficile admodum nec minus periculosum esse hic aliquid firmum decernere? Animo quippe oportet accedere & ab omni praeconcepta opinione ac superstitione libero, & scientia Naturali ac Mathematica, imo ipsa medendi arte probe imbuto. Id quod vel exinde colligere licet, quod his fere solis natales suos Magia debeat. Cum enim primi, qui literis operam navarunt, soli fere syderum contemplationi in eumberent, & cum hac Physicam Medicamqve artem coniungerent, semina simul iacta sunt Magiae, ex quibus in tantum ea
excre-

excrevit, ut totum orbem lue sua inficeret. Testis huius rei insignis est *PLINIVS*, his ea quae diximus verbis in *Historia Naturali* confirmans: *Autoritatem Magiae maximam fuisse, nemo mirretur, quandoquidem sola artium tres, alias imperiosissimas humanae mentis complexa, in unam se redegit. Natam primum Medicinam nemo dubitat, ac specie salutari irrepisse, velut altiore Sanctorumque quam Medicinam: ita blandissimis promissis addidisse vires religionis, ad quas maxime etiamnum caligat humanum genus. Atque ut hoc quoque suggererit, miscuisse artes Mathematicas, nullo non arido futura de sese sciendi, atque ea de coelo verissime peti credente. Id quod GRILLVS quoque in PLVTARCHI de brutor. solertia libro vult, Aegyptios dicens, πέντας ιατρῶν εἶλη. Ex quo tantum non semper apud hos populos artem Medicam floruisse & sic, quod mox demonstrabimus, multum ad hoc argumentum contulisse, facile est perspicere.*

§. VIII. Quae de causa etsi tantum mihi non tribuam, ut polliceri ausim, ita totum hoc negotium absolutum iri, ut omnibus numeris perfectum sistere se erudito orbi possit; illud tamen reputans, quod & voluisse in magnis sit satis, & tentare liceat, praesentem hanc operam in Vegetabili sic dicto Regno collocavi, quod finibus suis nil aliud complectitur & includit, quam omne illud corpus naturale quod e terra erumpit, & ita procreatum est, ut vegetet, nutriatur atque augetur, sutsque radicibus, foliis, caulibus, stirpibus, floribus, ramis, surculis, fructibus ac seminibus gaudeat, verbo, id quod neque Animantium neque Mineralium quae dicuntur Regna ingreditur: perinde atque res Magicum non diabolicum modo, sed & illud omne quod vanam redolet superstitionem hoc loco denotare debet. Dum igitur de Vegetabilibus Magicis commentari instituo, id cum primis dabo operam, ut si non omnes, plurimas saltem plantas, herbas, arbores, surculos, folia, flores, fructus, semina, quae superstitiosi quid ac vani sapiunt, & quibus fraudum ille artifex hominibus imponit, recenseam,

ac deinceps, quantum per intellectus perspicaciam licet, effectuum ipsis herbis attributorum causas inquiram. Ex qua opella nostra non solum quandam iis accessuram spero utilitatem, qui complura obscuriora scriptorum veterum loca interpretari gestiunt; sed & multas magicas circa vegetabilium usum detectum iri vanitates credo, quibus Physicam nostram aequè ac Medicinam multum scaterè in aprico est, & quas *PLINIUS* in tantum eventus suo jam tum tempore conquiritur, ut a rogare herbis fidem cunctis possent.

§. IX. Quapropter si cui rem ab ovo inchoare animo sederet, is quidem me iudice non multum à vero aberraverit, qui eius natales in ipso veterum medendi studio primum omnium quaerere velit. Nam ut hujus initium ab Aegyptiis, quorum monumenta inter illa quae supersunt procul dubio antiquissima, iure meritoque arcessi debet: ita ab omni superstitionis macula haud quaquam immune pronuntiandum vel eo nomine est, quod ab Aegypto profluxerit, quae fabularum ac superstitionum mater, ut Africa monstrorum, haberi omnino meretur. Quod vel ex eo colligere licet, si perpendamus, plurimas Aegyptiis antea ignotas herbarum virtutes in somno fuisse patefactas. Dispar quippe horum atque *ARISTOTELIS* fuit ratio. Hic enim de divinatione ex somniis agens, nulla à Diis hominibus somnia dari statuit, quasi eorum majestate, indignum sit, abire in lectos dormientium & gravatos concussare. Illi vero de cura alicuius morbi, gravioris praesertim ac desperati consulturi, antequam lecto se committerent, animo prius rite per lustrationes varias dispositio expiatoque, Deorum expectabant revelationes, & secundum eas in debellandis malis se gerebant. Ut vero simplicior paulum principio hic fuit ritus, sic procedente tempore magis magisque pluribus aucto est ceremoniis. Postquam enim successive in majorè pharmacorum vegetabilium pervenissent notitiam, complures plantarum florumque sibi revelatorum characterismos ante se positos, intentam
fixa q;

fixa; imaginatione considerabant: deinde coelum Deosq; carminibus sollicitabant, ut quodnam ex dictis vegetabilibus ad morbi optimam medelam conduceret, per somnium monstrarent. Tum somno captando se accingentes, quod numen primum in somno iis apparuisset, illius fidei commissam aut quam aliam indicasset plantam ad depellendum morbum divinitus definitam assumebant. Id quod *LAMBlichVS de Mysteriis Aegyptiorum* his verbis testatur: *ἴσως ἐν Ασκληπιῷ μὲν τὰ νοσήματα τοῖς θεοῖς ἄγείοις παύεται διὰ δὲ τὴν τάξιν τῶν νόσων ἐπιφανῶν, ἡ ἰατρικὴ τέχνη συνέστη ἀπὸ τῶν ἱερῶν οἰκιστῶν.* Et *ARISTIDES in sacris sermonibus* ulterius confirmat.

§. X. Neque vero soli Aegyptii in Isidis, Osiridis, Aesculapii Aegyptii, quod circa litus Crocodylorum fuit, Serapidis item ut & Haephestionis seu Vulcani, Pasiphaëis fanis hunc morem celebrarunt, sed & idem Græcis pariter atque Romanis familiare admodum fuit. Hoc enim animo atque consilio frequenter dormiebant in eo præcipue quod Couis Insula tenuit Aesculapii templo, de quo *ARISTOPHANES in Pluto:*

*Εγὼ δ', ἤδη σὺν, ὡς ταχιστα τὸν θεόν
ἔγκυκακλιεῖν ἄγωμεν εἰς Ασκληπιῷ.*

Quem ritum *PLAVTVS in Curculione* latino idiomate ferme expressit: *id eo fit, quia hic leno aegrotus incubat in Aesculapii fano.* Atque idem illud facere solebant in eo fano, quod Pergami Asiae urbe fait, quo profectum Antoninum Caracallam *HERODIANVS* refert, *χρῆσα δαιβυλόμνον θραπειῆς τῷ Ασκληπιῷ.* nec non Oropii in Amphiarai templo, de quo *PAVSANIAS in Atticis* ait: *κρίον θύσαντες αὐτῷ, καὶ τὸ δέρμα ὑποστράσαντες καθευθεῖν ἀναμένοντες δήλασιν οὐκίματος.* Ex quibus autorum testimoniis elucescit clarior, quam egregie sibi respondeant Graecorum *κατακλιεῖν* & Latinorum incubare Diis, illorum *δέρματα* & horum lectisternia, quae omnia ad istam in templis dormiendi consuetudinem, & divinas per somnia captandi revelationes ritum respiciunt. Enim vero ad quam vulgatarum trium somniorum classem, haec ipsa pertineant, iudicent ii, qui norunt quam peruersus

acidololaticus Deorum istis temporibus cultus invaluerit, & quale numen honore illo affecerint gentiles. Nullum quippe mihi est dubium, daemone[m] sui hic neutiq[ue] fuisse oblitum, sed partibus suis maxime intentum, hanc tam commodam & peropportunam cepisse occasionem, naturalem acq[ue] scientiam ac medicam pessimis superstitionibus defoedandi. Quod & ipse *BORRICHIVS*, accerrimus alias *CONRINGII* nobiscum sentientis antagonista, *libro de Hermetis scientia* fateri necesse habet, atq[ue] ob id potius miseris harum a vero numinis cultu alienarum gentium indolendum esse censet. Nimis tamen rigide de his somniantium pharmacis pronuncia[ss]e videtur *KIRCHERVS* in *Oedipo Aegyptiaco*, quando, etsi haec medicandi ratio subinde in conclamatis etiam morbis mirificos effectus sortita fuerit, neq[ue]quam eos naturali herbarum virtuti & proprietati, sed occulto daemone[m] pacto & commercio, quo sese obstrinxerant, adscribendos esse duxit. Quamquam enim plerumq[ue] ea, quae symboli tantum loco potuerint esse, indicata fuerint, vim ipsam curandi suppeditantibus daemone[m]bus, nullus tamen asserere dubitabit, quaedam illorum remediorum naturali quandoq[ue] modo egisse, & vim ac efficaciam suam exeruisse.

§. XI. Atq[ue] sic mediocrem aliquam vegetabilium notitiam adepti Aegyptii, non acq[ui]euerunt in somniis, sed ulterius etiam progressi sunt. Elegerant nempe sibi ex iis qui somniantibus apparuerant, decem praecipue Deos, quos ad revelanda praesentissima morborum remedia sollicitabant. His singulis singulos dicarant numeros, monadem sup[er]mo Numini & causae causarum, dyadem Nephtae, triadem Minervae, tetradem Apollini sive Horo, pentadem Isidi, hectadem Osiridi, heptadem Mercurio, octadem Ammoni, enneadem Typhoni, decadem deniq[ue] Momphtae, & sic de ceteris quoq[ue] numeris Diis consecratis statuerant. Inde videbant, quem numerum exprimerent herbarum florumq[ue] folia, fructuum
nuclei,

nuclei, thyrsorum internodia, eaq; postea illi Deorum, cuius numerum referebant, velut propria atq; sacra dicabant, ac sub ejus turela conservabant. Nec numerū solum attendebant, sed colorem insuper atqve figuram in floribus & plantarum thyrsis sollicitè observabant, & num haec rotunda, teres, trigona, tetragona esset, rite disquirebant, sicqve hos thyrsos veluti sceptrā convenientibus numinibus sacrabant, ut ex *Bembina* apud *KIRCHERVM* Tabula ulterius probari potest. Quibus rebus & ceremoniis juxta analogiam dictarum rerum adhibitis, mirandos se praestare posse effectus credebant, quod praeter alios *PROCLUS* nobilis Platonicus de *Sacrificiis & Magia* confirmat, dum sympathia quadam mutua & cognatione rerum terrenarum, ad coelestia, mira effici posse asserit: ideoqve sacerdoti veteris auctores miscuisse plura invicem putat, quia videbant similitudina nonnullam habere numinis proprietatem, non tamen sigillatim sufficientem ad numinis evocationem. Quam obrem ipsa multorum commixtione eos attraxisse supremos influxus tradit, nonnunquam tamen herbam unam vel lapidem unum suffecisse ad divinum opus existimat, addens, in lapidibus & herbis luminum supernorum esse participationem.

§. XII. Ulterius id ipsum evidenter demonstrant decantatae apud Aegyptios herbae Hermeticae Horoscoporū, quorum si *ORIGENI* atq; *STOBAEO* credimus, triginta sex numero fuerunt. Cum enim corpus humanum in totidem diviserunt partes, singulis singulos sive Deos, sive daemones, sive si cum *GALENO & I. M. FIRMICO* mavis, decanos tribuerunt, quorum quilibet sanitatis membri sui curam gereret. Quam si amississent, quolibet in suae partis curationem nomine sibi proprio invocato, herbaqve sibi dicata placato, recuperari posse sibi persuadebant. Nolo interim eam litem meam facere, qua de Decanis eorumqve numero inter se dissentiunt *FIRMICVS, HERPHAE-*

PHILASTION THEBANVS, atqve *MANILIVS*, utrum sex & tri-
ginta foli fuerint, ternis semper cuilibet Zodiaci signo adscriptis,
an vero plures, aut quilibet horum suos munifices vel synergos
sub se habuerit, id adduxisse contentus, fuisse illos secundum
duodecim Zodiaci signa distributos, infinitae in membra totius
corporis humani potestatis, atqve certis quibusdam herbis,
quas horoscoporum vocare solebant, demulceri solitos. Quin i-
mo proprium ac solenne perquam fuit non solum singulis si-
gnorum imo syderum suas adsignare plantas, sed & referente
ABENRAHMON Philosopho Arabe, in usum medicinarum ex
omnibus naturae speciebus & gradibus entium eas res seligere,
quae aliquam similitudinem & proprietatem cum septem Pla-
netis obtinerent. Exempli loco omnes species, quae aliquam
similitudinem ad Solem haberent, seligebant ex Mineralibus,
metallis, lapidibus, animalibus, plantis & herbis, atque ex iis
quae influxum earum concernunt, proprietatibus, ex operatio-
nibus denique omnibus rerum solarium in usum medicinae
cordis, quia cor est quasi sol quidam minoris mundi, adapta-
bant; quae prolixius adhuc apud *IAMBlichVM de Mysteriis
Aegyptiorum*, *MARSILIVM* item *FIGINVM de Vita coelitus compa-
randa* legi possunt.

§. XIII. Ecquis vero non videt, varias exinde exortas
esse Botanicorum vanitates, quarum haud postrema ea est,
dum anxie adeo quaerunt in stirpibus vim aspectuum sidereo-
rum medicam, ex qua deinceps enata superstitiosa illa herba-
rum collectio, ubi cuncta secundum influxum astrorum colligi
in pratis iubentur. Cui pravae vanaeque consuetudini non
refragantur illi, qui in Ioannis Festo effossis Hyperici stirpibus,
in sacro Martini anniversario abscisis surculis Cerasi sylvestris,
Sole in Virginis signo, Luna crescente hora merid. XII. ligno
sympathetico, quod fraxini est, fisso, excellentiores longe in
esse vires putant, cuius rei exempla plura suppeditant *REINE-
SIVS in var. lect. FREITAG. noct. med. MAXFELLVS Medicin.*

Magnee

Magnet. GRUBIUS Arcan. medic. Quo ipso tamen non omnes syderum, Solis praecipue ac Lunae in haec corpora aëtionem, saltem generatiorum, exclusas volo, praesertim cum ipso solstitio salicis, populi albae, ulmi, tiliæ, oleaeq; folia faciem alteram coelo obvertere, *KIRCHERUS* evincere conetur, & solisquarum ac lunarium apud *GESNERVM* herbarum exempla non pauca obvia sint, manifesto harmoniae cum suo sydere documento. Multo minus omnem sedulam accuratiorumq; plantarum statim temporibus evulsionem, quam sana dicitur ratio, reiicere vel improbare contendo, id tantum cum *CONRINGIO* evincere cupiens, posse quidem syderum ortus, occasus, positusque pro limitibus variorum collectionis temporum haberi, sed ipsam illam operam certis alligare velle diebus, horis, imo minutis, id omnino superstitionem olere, atque ab Aegyptiorum circa idem illud argumentum doctrina haud quaquam abhorre. Quam egregie explodit falseque his verbis perstringit *HELMONTIUS* in dispensatorio moderno, non desuerunt, inquit, qui immensum Catalogum morborum in signa Zodiaci retulerunt: cuius numerus cum nimis angustus esset, unumquodque signorum in triplicem sectionem ampliarunt, ut scilicet omnes herbarum vires in 36. dividerent, & cogerent arcto stabulo. Terra enim ex se producendi herbas virtutem habet seminalem, quam proin non e coelis mendicat. Quibus subjungit: Elenchus itaque esto, effectus causis tribuisse, quae nil prorsus causae simile in se possident. Ad istam tandem plantarum in septem planetas distributionem quid dicam non habeo, nisi, quod eam ipse planetarum numerus satis superque confutet.

§. XIV. Neque tamen omne in inquirendis vegetabilibus Aegyptiorum studium ad Magiam referre fas est, siquidem illum conatum non possum non magnopere approbare, quo mediante sensuum externorum ope de praestantia herbarum iudicant. Quin imo non erraverit, quicumque eos re-

centi-

centiorum curam multis modis su perasse dixerit, dum praeter saporem & odorem, quos fere solos a Botanicis nostris adhiberi videas, illi quoque auditum visum, & tactum in subsidium vocaverunt. Auribus nimirum ex sono, cum percuterent plantas, acuto, gravi, tinnulo, obruso, aspero, leni de compaginatae stirpis temperamento; manibus ex laevitate, asperitate, mollitie, hirsutie, duritie, scabrositate; oculis denique ex variis coloribus de virtutibus sub his integumentis latentibus iudicant, & sic constituto recte sensuum iudicio, haut incerto argumento effectus vegetabilium colligere ac cognoscere potuerunt.

§. XV. Verum enim vero quo rectius sese in hoc negotio gesserunt, tanto turpius ex omnium illorum qui plus sapere volunt sententia, in eo se dederunt, quod etiam per occulta similitudinum sigilla singulis rebus impressa, ante allegatas vires fuerint scrutati. Studiosae scilicet singularum plantarum characteres observabant, & cuiusmodi humani corporis membrorum illi responderent, idemque exprimerent melius annotabant; eam postea illi membro maxime consentaneam esse putantes plantam, quae figura sua extrinseca, & analogica quadam signatura id expressisset. Sic Paeoniae flores calici adhuc inclusos, Papaveris item capita capiti dicantur, quod eius quaedam rudera repraesentarent: sic Euphrasiam, Caltham, Hieracium, Anthemini oculis conducere existimant, quod nescio quid ocularis rudimenti in illis reperirent: Dentariae radicem dentibus, Anthorae cordi, alias aliis attribuerunt membris, quas omnes studiosae collectas CROLLII exhibet Catalogus. Si quam itaque herbam, Cynosorchin v. g. genitalibus similem quoad figuram deprehendissent, eam generationis affectibus moderari certo certius sibi persuadebant, siquidem occulta sua signatura numen illud quod genitalibus praesert, ad vocari credebant.

§. XVI. Pari quoque ratione herbarum succos, qui succosive humores humani corporis colore referebant, in illius humoris peccantis purgationem adhibebant. Hinc croceis plantarum liquoribus bilem flavam, atris, purpurascensibus aut coeruleis nigram, albis pituitam, rubris sanguinem, lactescentibus lac & sperma volebant curare. Ex quo colligere licet, hanc scientiam, non ut multi, quos inter *CONRINGIUS*, putant, a recentioribus inventam, sed *C. AGRIPPA & QVERCETANO* testibus, ex orientalium monumentis denuo resuscitatam esse, cum apud *DIOSCORIDEM & PLINIVM* documenta huius rei inveniantur clarissima, adeoque ex Aegyptiorum nugis, si quas alat vanitates, attraxisse. Fateor equidem, me hic iudicium aliquandiu libentius suspendere malle, quam certi aliquid circa hoc de signaturis rerum argumentum decernere. Et si enim ejus adversarii obiiciant, sequi ex hac, Anacardii e. g. fructum esse optimum cordiale, poma omnia egregium Cephalicum, pruna Aphrodisiacum, Esulae succum optimum lac generare, nil tamen eo obtinent, quam ut iis oggeratur quaestio, quam diu sit, quod Mercurius, Antimonium, Cinnabaris, Coriandri semina &c. ex venenorum catalogo exenta fuerint? Ut admodum placeat *BORRICHIVS lib. de Hermet. Aegypt. & Chemic. Scientia* ita disserens; *Esso, non videantur respondere eventui figurae omnes, certe ignaviae, si verum fateri libet, humanae est, non accuratius adhuc inquisivisse, nequaquam signaturae divinae, quam nihil otiose praeformasse existimandum.*

§. XVII. Sunt haec prima qualifamina, ex quibus Magica de vegetabilibus doctrina in tantum excrevit, ut latissime pateat, nec artis his limitibus queat comprehendi. Quam utrum auxerit ipsum quoque Aegyptiorum solum, quod in odora mera protulisse, & medicamentis vere naturalibus parum abun dasse evincere vult *CONRINGIUS*, pluribus dispicere non vacat. Certent quam diu velint inter se autores, nos illos qui

C

plura

plura desiderant, ad editas *KIRCHERO*, *ALPINO*, *VESLINGIO*, *BORRICHIO*, aliisque plantarum Aegyptiacarum indices ablegamus, ex quibus cuique libera relicta erit decernendi facultas. Ceterum cum iam ipse latissimus Vegetabilium Magicorum campus aperiendus sit, doleo me chartae angustiis excludi, quo minus quicquid de his omnibus consignavi literis, eadem opera repraesentem. Sunt vero ex illorum ordine, ut nomina saltem praecipuorum strictim recenseam, fugantia daemones Salvia, Veratrum, Juniperus &c. fascinum depellentia Adianthus, Ruta, Sideritis &c. ad sacrificia, custodias, numinum apparitiones pertinentia Absynthium, Ricinus, Onobrychis, Scordotis, &c. Sepulchralia & manes evocantia Asphodelus, Osirite &c. ad divinandum & vaticinandum adhibita Laurus, Theangelis, Halicaccabi, Bellonaria, Vatica &c. insaniam, lymphationes, somnia inducentia Strichnon, Thalassia, Gelotophyllis, Sesamum, Nectanebi herba &c. philtrea & amatoria pocula ingredientia Oliva, Mandragora, Catanance, Cemos, Anacamperotis &c. Pecudes obtupefacientia Therionarca, Ficus, Eryngium, Oenotheris &c. Superstitiose medentia Hieraceum, Theombrotium &c. imo ab ipsa morte resuscitantia Bali, Juba &c. mirandorum & incredibilium effectuum multa alia Myops, Zaolus, Adamantis, Coriacesia, Achaemenidon, Latace, Victoralis. &c. Paucis, quicquid ad Botanomantiam ullo modo referri potest, id omne sequenti cura, si tempus & fortuna concesserint, explanabo.

S. D. G.

Ung. VI 59

ULB Halle

004 186 672

3

f

Sb.

VD 77.

Jun. 2000 RU,

Q. B. V.
 EX
 HISTORIA NATURALI
 DE
VEGETABILIBVS
MAGICIS
 generatim different
 M. JO. HENR. HEVCHERVS,
 VINDOBONENSIS
 &
 JOANNES FABRICIVS,
 Rofnavia Hungarus.
 S. S. Theol. & Phil. Cult.

WITTEBERGÆ,
 Typis JOHANNIS HAKIL, M DCC.

80

6.11.42/4

RESPONDENS

